
KESKKONNAERIALADE LÕPETAJATE VAJADUS TÖÖTURUL

Turu-uuringute AS

Jaanuar 2007

Tatari 6, 10116 Tallinn
tel (0) 627 7583, faks (0) 627 7584
post@туру-uuringute.ee
www.туру-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

Sisukord

KOKKUVÕTE	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 Meetod ja valim	4
2 Andmetöötlus	4
TULEMUSED.....	5
1 Vastanute struktuur.....	5
2 Keskkonnaspetsialisti ametikoha olemasolu.....	6
3 Keskkonnaspetsialistide vajadus 2-3 a. pärast	8
4 Spetsialistide vajadus haridustaseme järgi.....	11
5 Milliseid spetsialiste vajatakse	12
6 Eriala lõpetanute hulk tööturul	14
7 Praeguste spetsialistide ettevalmistus	15
8 Praeguste spetsialistide töökogemus	16
9 Täiendkoolitus	18
10 Hinnang eriala lõpetanute kvalifikatsioonile.....	18
11 Hinnang lõpetajate praktikakogemusele.....	20
12 Kommentaarid	22

KOKKUVÕTE

- Uuringu andmetel on sihtrühmas ettevõtteid ja asutusi, kus on olemas keskkonnaspetsialisti ametikoht, 19% kõigist ettevõtetest/asutustest. Avaliku sektori asutustes on keskkonnaspetsialisti ametikoht olemas 38% ja eraettevõtetest vaid 5%.
- Kohalike omavalitsusasutuse seas on keskkonnaspetsialisti ametikoht praegu olemas 31% asutustest. Tööstusettevõtete seas on selliseid 6% ja transpordi valdkonnas 7%.
- Kõige vähem on keskkonnaspetsialisti ametikohti loodud ehituse, põllumajanduse ning puidu/ ja paberitööstuse valdkondades.
- 2-3 aasta pärast suureneb keskkonnaspetsialistide vajadus nii asutustes kui ka ettevõtetes. Siiski ei ole oodata plahvatuslikku spetsialistide vajaduse kasvu. Selgub, et sel ajal vajab selle ala töotajaid kokku kolmandik (34%) sihtrühma organisatsioonidest. Avaliku sektori asutustest vajab siis spetsialiste 59%, ettevõtetest aga 17%. Kohalikest omavalitsusasutustest vajab 2-3 a. pärast spetsialiste 47%, tööstuses aga 26% sihtrühma ettevõtetest.
- Valdavalt vajatakse edaspidi keskkonnaspetsialistide ametikohtadele kõrgharidusega inimesi, kuid vajalikud on ka rakendusliku kõrghariduse ja kutseharidusega spetsialistid.
- Kõige enam vajatakse 2-3 aasta pärast keskkonnakorralduse ja jäätmevaldkonna spetsialiste. Sagedamini nimetati ka metsanduse, looduskaitse, haljastuse, kalanduse ja veespetsialiste ning järelevalveinspektoreid.
- Hinnangud keskkonnaerialade lõpetanute hulgale tööturul olid vastandlikud - 35% arvates on neid kas piisavalt või isegi ülearu kuid 39% arvates on neid vähevõitu.
- Asutuste ja ettevõtete keskkonnaspetsialistide ettevalmistus on valdavalt erialane – vaid 10% on selliseid töotajaid, kel ei ole erialast haridust. Valdavalt töötavad sellel alal kõrgharidusega inimesed kuid lisaks neile on ka rakenduskõrgharidusega ja kutseharidusega töotajaid.
- Praegu töötavatel keskkonnaspetsialistidel on enamasti olnud tööle asudes kas avaliku sektori töökogemus või siis on nad tulnud otse koolist. Positiivne on otse koolist tulnud spetsialistide küllalt suur osakaal, mis näitab, et antud valdkonnas ei ole põhiliseks tingimuseks töölesaamisel eelnev töökogemus.
- Näeme, et 68% vastanute hinnangul vastab keskkonnaerialade lõpetajate kvalifikatsioon tööandjate vajadustele, sh. 39% arvates vastab see hästi. Alla neljandiku on vastajaid, kelle arvates spetsialistide ettevalmistus on ebapiisav. Selgub, et avaliku sektori asutustes on rahulolu lõpetajate teadmistega keskmisest kõrgem – nende esindajatest on sellega rahul 73%.
- Spetsialistide ettevalmistuses jääb vastanute sõnul puudu lõpetajate praktikakogemusest. Tehti ka mõningaid ettepanekuid konkreetsete õppeainete osas.
- Kuigi tööandjad ootavad keskkonnaerialade lõpetajatelt praktikakogemust, ei ole mitte kõik neist valmis ise praktikante tööle võtma. Pidevalt teeb seda vaid kolmandik vastanutest. Avaliku sektori töotajad on praktikantide suhtes soodsamalt meelestatud kui erasektori esindajad.

SISSEJUHATUS

Käesolev aruanne on koostatud perioodil 15.01 – 15.02 2007 Turu-uuringute AS poolt läbiviidud uuringu põhjal.

Uuringu eesmärgiks oli selgitada:

- Keskkonnaspetsialisti ametikoha olemasolu ja prognoos sihtrühmas
- Hinnang keskkonnaeriala lõpetanute ettevalmistusele

Uuringu käigus küsitleti 169 ettevõtte või asutuse esindajat.

Uuringu aruanne annab ülevaate tulemustest nii teksti kui jooniste kujul. Aruandele on lisatud tabelmaterjal põhilistes lõigetes ning uuringu läbiviimisel kasutatud ankeedi näidis.

1 Meetod ja valim

Uuringu sihtrühmaks on keskkonnaerialadega seotud ettevõtted ja riigiasutused. Valimi suuruseks on 166 organisatsiooni, sh. 68 avaliku sektori asutust ja 98 ettevõtet.

Valimi koostamisel lähtuti tellija poolt etteantud sihtrühma määratlusest ning nimekirjast valdkonnaga seotud riigiasutustest ja ettevõtete valdkondadest. Ettevõtete valim koostati huvipakkuvate valdkondade suurematest ettevõtetest proportsionaalselt erinevate valdkondade esindatuse põhjal. Valim telliti Justiitsministeeriumi Registrikeskusest. Uuringu tulemused iseloomustavad avalikku sektorit ja suuremaid sihtrühma ettevõtteid.

Uuring hõlmab järgmiseid valdkondi: ettevõtted - põllumajandus, toorainetööstus, tekstiilitööstus, puidutööstus, paberitööstus, keemiatööstus, plastmassi ja kummitööstus, metallitööstus, energeetikatööstus, ehitus, transport, jäätmemajandus.

Nimetatud valdkondades on ettevõtete koguarv Eestis 10 858.

Avaliku sektori asutustest on esindatud kohalikud omavalitsusasutused, Keskkonnaministeerium ja muud keskkonnaalaga seotud riigiasutused.

Uuring viidi läbi telefoniküsitlusena. Lisaks põhiuuringule viidi kolme vastajaga läbi süvaintervjuud, neist kaks suurte avaliku sektori asutuste esindajatega ning üks suurettevõtte esindajaga.

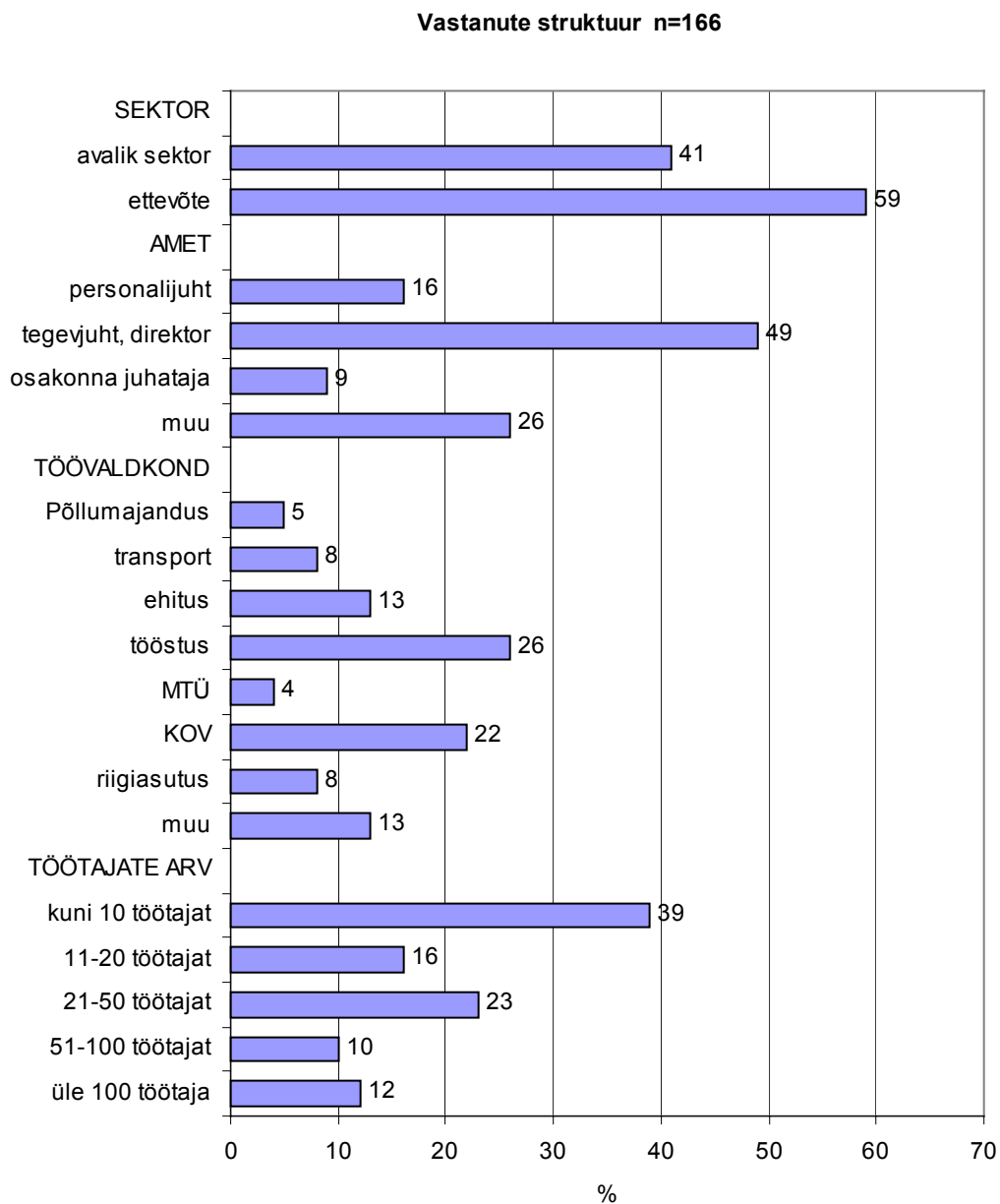
2 Andmetöötlus

Uuringu andmed töödeldi andmetöötluspaketiga SPSS.

TULEMUSED

1 Vastanute struktuur

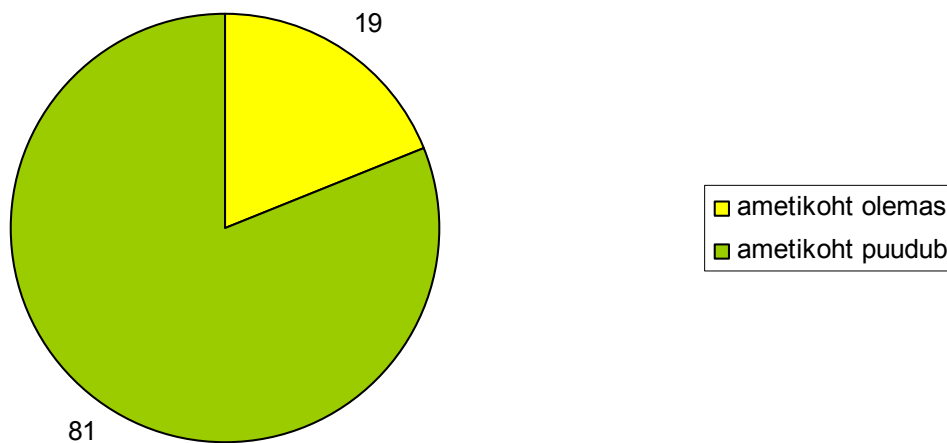
Vastanute struktuurist annab ülevaate allolev joonis.

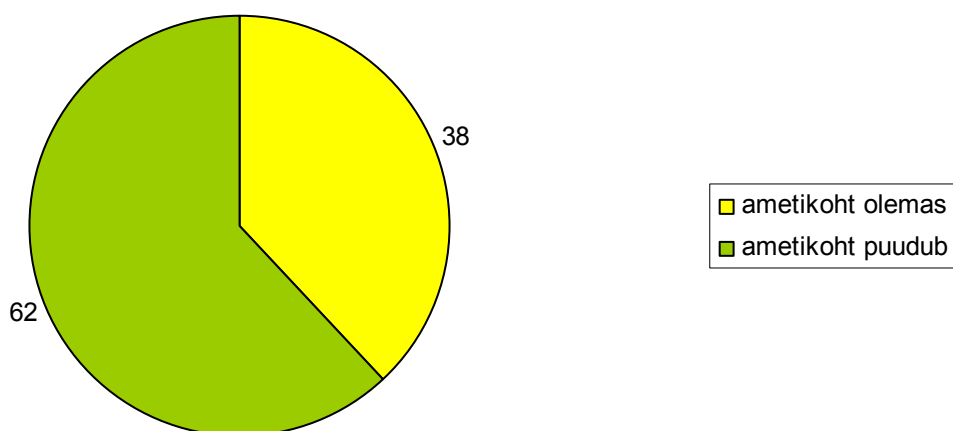
2 Keskkonnaspetsialisti ametikoha olemasolu

Uuringu andmetel on sihtrühma ettevõtetes ja asutustes keskkonnaspetsialisti ametikoht olemas 19%. Tegelikult on tõenäoliselt ettevõtete hulk, kus tegeletakse keskkonnaprobleemidega, mõnevõrra suurem. Lisaks tuleb arvestada, et on olemas ka selliseid ettevõtteid, kus on ühendatud keskkonnaspetsialisti ülesanded mõne muu töövaldkonnaga - need ettevõtted jäävad praegusest tulemusest välja, kuna otseselt sellist ametikohta neis ettevõtetes olemas ei ole.

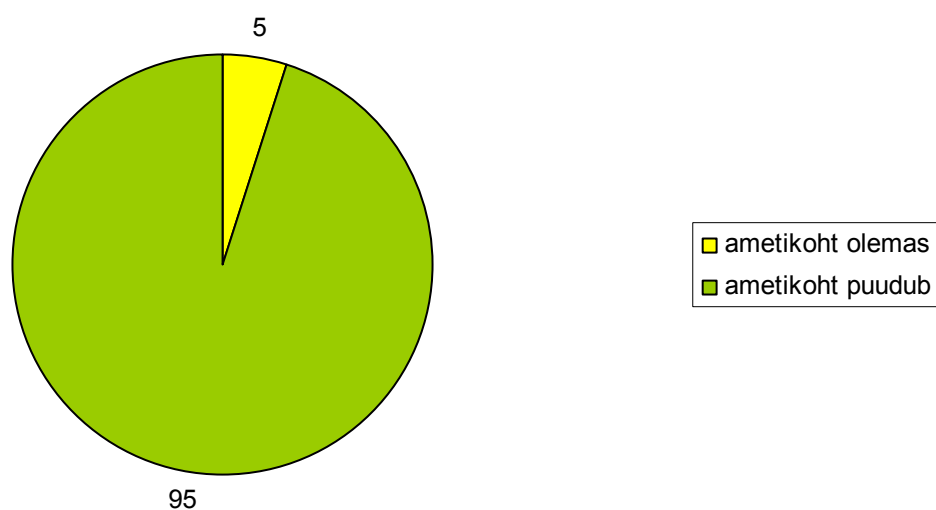
Kõik organisatsioonid n=166

Avalik sektor (n=68)

Ettevõtted n=98

Toodud joonistelt selgub, et põhiliselt leiavad keskkonnaerialade lõpetajad rakendust avaliku sektori asutustes. Sihtühma ettevõtetest vaid 5% on selliseid, kus praegu töötavad keskkonnaspetsialisti ametikohal inimesed .

Alljärgnevalt toome välja küsitletud organisatsioonide jagunemise vastavalt seal töötavate keskkonnaspetsialistide arvudele.

Valimi organisatsioonide jagunemine vastavalt keskkonnaspetsialistide ametikohtadele.

Ametikohtade arv	ettev./asutused kokku - arv	ettev./asutused kokku - %	asutused arv	asutused %	ettevõtted arv	ettevõtted %
1-3	14	41	10	37	4	80
4-10	4	12	13	48	2	20
12-19	8	23	8	30		
21-55	5	18	5	18		
130-157	2	6	2	7		

Arvuliselt töötab vastanud ettevõtetes ja asutustes keskkonnaga seotud ametikohtadel **643** inimest, neist **20** inimest erasektoris. Kõige suuremad tööandjad - Keskkonnaministeerium ja Keskkonnainspeksioon - annavad tööd kokku 287 inimesele.

Kõige vähem on keskkonnaspetsialisti ametikohti loodud ehituse, põllumajanduse ning puidu/ ja paberitööstuse valdkondades, kus uuringu valimisse ei ole sattunud ühtegi ettevõtet, kus oleks vastavat ametikohta. Kõige enam on ametikohti oodatult avaliku sektori asutustes. Näiteks küsitletud 36 kohaliku omavalitsusasutuse seas oli keskkonnaspetsialisti ametikoht 31%-s. Tööstusettevõtete seas on 6% selliseid, kus töötab keskkonnaspetsialist.

3 Keskkonnaspetsialistide vajadus 2-3 a. pärast

Küsimus: kui palju teie ettevõtte või asutus võiks vajada keskkonna-alase ettevalmistusega inimesi 2-3 a. pärast?

Uuringu põhjal võib öelda, et 2-3 aasta pärast suureneb keskkonnaspetsialistide vajadus nii asutustes kui ka ettevõtetes. Siiski ei ole oodata plahvatuslikku spetsialistide vajaduse kasvu. Selgub, et sel ajal vajab selle ala töötajaid kokku kolmandik sihtrühma organisatsioonidest. Avaliku sektori asutustest vajab siis spetsialiste tervelt 59%, ettevõtetest aga vajab neid 17%.

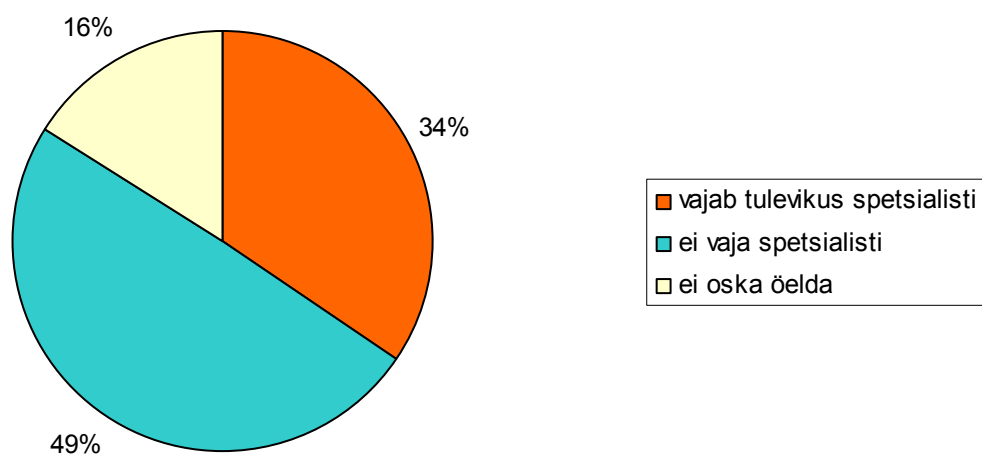
Küllalt suur vajadus keskkonnaeriala spetsialistide järele on lähiajal tekkimas kohalikes omavalitsusasutustes - neist vajab 2-3a. pärast spetsialiste 47%. Tööstuses vajatakse sel ajal spetsialiste pea kolmandiku ettevõtete hinnangul (26%). Samuti prognoositakse keskkonnaspetsialistide vajadust põllumajanduses, transpordis, riigiasutustes, MTÜ-s ja riigiasutustes ja mujal (energeetika, loodusharidus).

Ehituses ja puidu/paberitööstuses ei ole ka lähitulevikus spetsialistide vajaduse suurt kasvu näha. Uuringu põhjal ei ole õige järeldada, et viimastes valdkondades ei vajata kõnealuseid spetsialiste üldse - lõplikke järeldusi kõikidest uuritud gruppidest ei saa teha vastajate vähesuse tõttu.

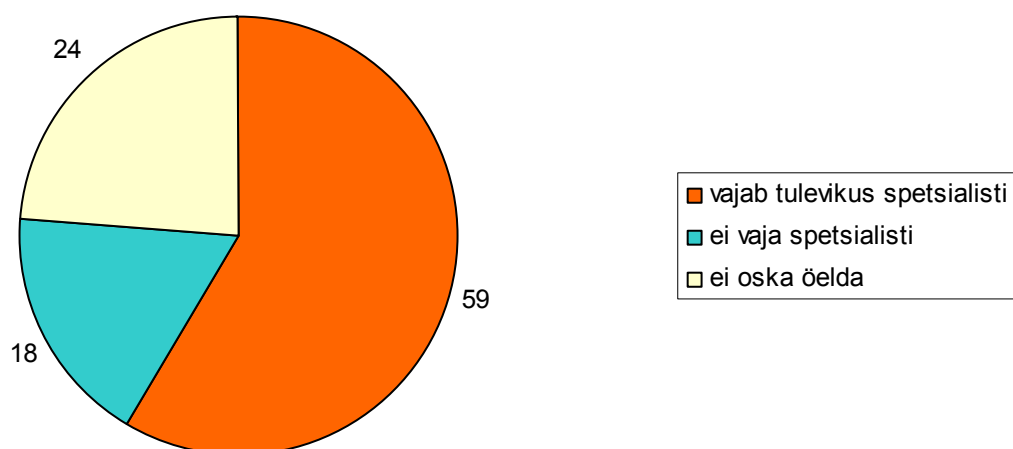
Välja tuleb tendents, et kõige rohkem vajatakse keskkonnaspetsialiste suurtes organisatsioonides - üle 100 töötajaga - 55%.

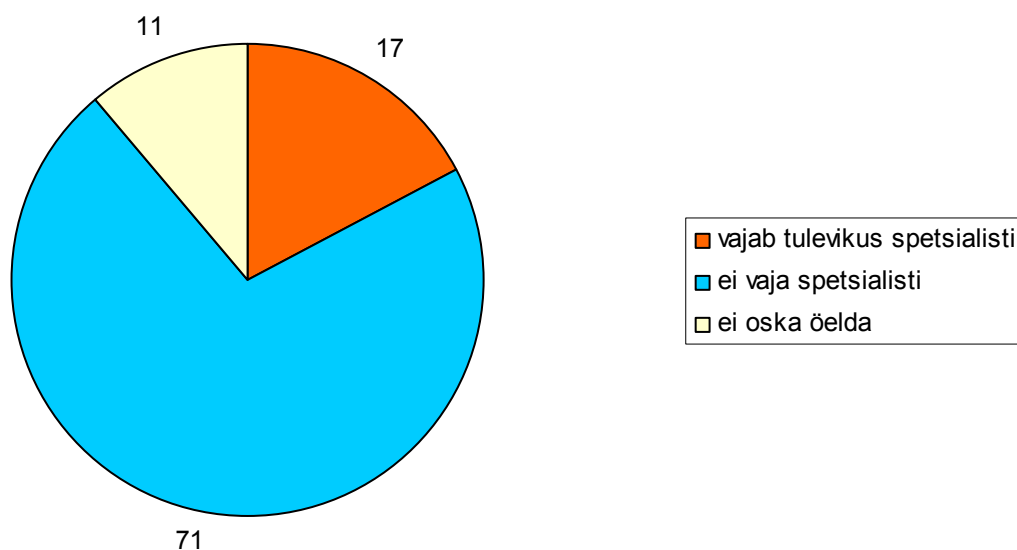
Keskkonna-alase ettevalmistusega inimeste vajadus n=166

Keskkonnaspetsialistide vajadus 2-3 a. pärast. Avalik sektor. n=68

Keskonnaspetsialistide vajadus 2-3 a. pärast. ettevõtted n=98

Keskonnaspetsialistide vajavate uuritud ettevõtete ja asutuste jagunemine vastavalt prognoositavale spetsialistide arvule:

Oodatav ametikohtade arv	ettev./asutused kokku - arv	ettev./asutused kokku - %	asutused arv	asutused %	ettevõtted arv	ettevõtted %
1	29	48	16	38	13	72
2-4	11	19	8	19	3	16
5-7	3	5	2	5	1	6
12-19	6	10	5	12	1	6
21-65	9	15	9	21		
130-180	2	3	2	5		

Arvuliselt on 2-3 a. pärast spetsialistide vajadus uuritud ettevõtetes ja asutustes järgmine: **745 spetsialisti**, sh. 39 ettevõtetes.

Toodud tulemuste numbriline laiendamine tervele sihtgrupile ei ole hetkel võimalik, kuna sihtrühma täpne suurus ei ole teada. Hinnanguliselt võib öelda, et keskkonnaspetsialistide arv sel ajal jääb piiridesse 900 - 1200 inimest.

Tuleviku suhtes esines vastajatel järgmisi arvamusi:

Keskonnaspetsialistide vajadus kindlasti kasvab. Kasvab teadlikkus ettevõtetes ja sellega seoses ka töötajate arv. Inspektorid teevad head tööd. Ka Euroliidu nõudmistega seoses on inimeste vajaduse suurenemist ette näha (riigiasutus).

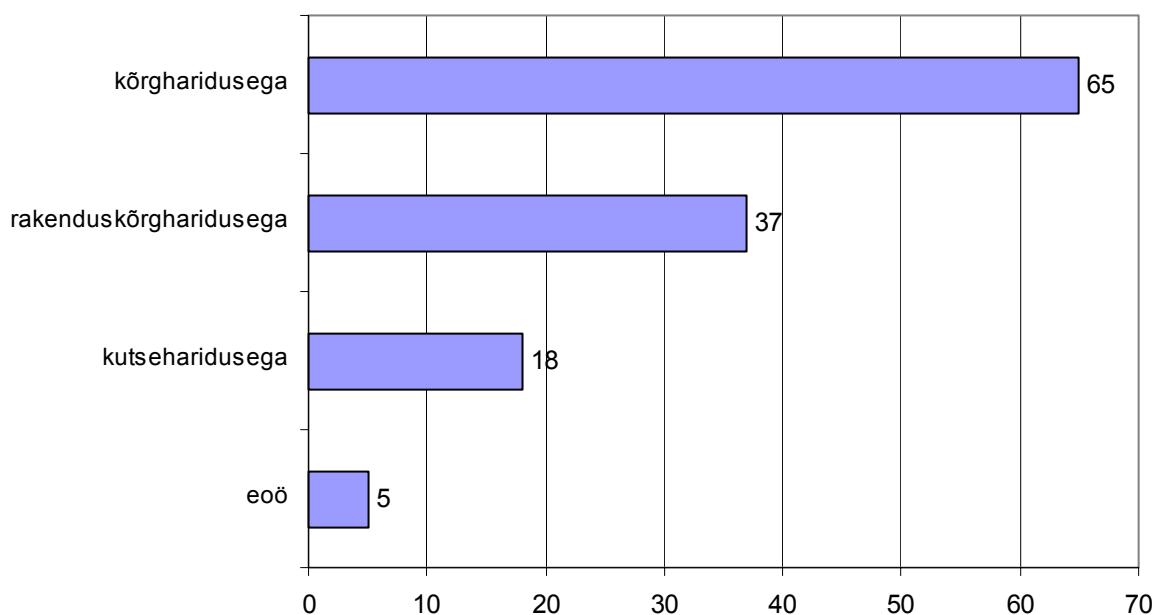
Mina meie ettevõtte puhul suurt kasvu ette ei näe, tahaksime kasutada paremini olemasolevat ressursi. Kuid üks inimesed ikka vahetuvad. Arvan, et tõenäoline vajadus on meil 3-4 inimest juurde. (eraettevõtte)

Hetkel on ligikaudu pooltes suuremates ettevõtetes kindlasti 1-2 inimest juba olemas, kes süvitsi tegelevad keskkonnaküsimuste lahendamisega. Osa ettevõtteid, kes praegu on ehk sellele alles mõelnud, võivad võtta tööle inimese. Hetkel tahetakse paljudes ettevõtetes olla väga efektiivsed ja ühendatakse mitu ametikohta. Kuid perspektiivis on võimalik, et võetakse tööle siiski eraldi inimene. Tootmisettevõtetes muutub eriala järjest olulisemaks. Mina näen selles osas stabiilset kasvu, aga mitte plahvatuslikku.

4 Spetsialistide vajadus haridustaseme järgi

Vastajatelt, kelle asutustes vajatakse keskkonnaerialade inimesi tulevikus, küsiti – millise haridustasemega spetsialiste nad tööle vajavad. Ning paluti ka oma vastust põhjendada.

Töötajate vajadus haridustaseme järgi n=57

Valdavalt vajatakse keskkonnaspetsialistideks kõrgharidusega inimesi kuid vajalikud on ka rakenduslik kõrgharidus ja kutseharidus.

Kõrghariduse taseme puhul toodi selle vajaduse põhjenduseks järgmist:

ala on spetsiifiline, töö spetsiifiline - 8 korral
 ametikoht eeldab sellist haridust
 areng toimub kiiresti
 ei oska kommenteerida, suunitlus spetsiifiline (kiirgused)
 erialased teadmised peaks olema
 et jagaks asja, et suudaks midagi korda saata
 juhtival alal nõudlust
 keeruline valdkond

kindlasti kõrgharidus - kraad madalamaga ei tuleks välja
kuna enamus on õpetajad, laste koolitus, programmide koostamine
linn piisavalt suur organ
loeb silmaring-spetsiifiline eriharidus
madalama tasemega poleks pädev
spetsialiseerunud kvaliteedile riigiasutused
menetlusnõuded suured
nõuded spetsialistile
oma ala spetsialistid peaks olema
omavalitsuse inimesel peaks olema oskused ja erialased teadmised
omavalitsuse süsteem selline
peaasi, et oleks kompetentne tööd tegema
peab mingil määral tundma ala
peab olema piisavalt pädev ja tundma seadusi
peab olema pädev keskkonna teemal või mingil konkreetsel alal
planeeringu poole pealt
pädevus poleks piisav
riigiasutus, asjaajamise korraldus selline
riiklik asutus vajab parimat
saab hakkama oma ala valdamisega
struktuuriüksus selline
tase vastavalt spetsialistile
teadusasutus
tulnud ainult kõrgharidusega, spetsiifiline ametikoht-ei sobi kutseharidus
vaja otsustada ja vastutada
valitsusasutus
vältimatu erialane haridus

Madalamate haridustasemete puhul toodi põhjenduseks :
arvan, et see haridus on piisav,
jätkub sellest tasemest,
koolitame ise vastava spetsialisti,
piisab linnavalituse jaoks

5 Milliseid spetsialiste vajatakse

Vastajatelt, kes vajavad edaspidi keskkonnaspetsialiste, küsiti, millisele ametikohale või millise spetsiifikaga tööle nad inimesi vajavad.

Paari- kolme aasta pärast on meie ettevõtetes ja asutustes vaja väga erineva suunitlusega keskkonnaspetsialiste. Kõige enam vajatakse keskkonnakorralduse spetsialiste ja jäätmespetsialiste.

keskkonnaspetsialist (keskkonna alaseid dokumente täitma ja riigiametnikega suhtlema),
keskkonna alaste projektide juht, keskkonnamõtjude hindamise spetsialist;
keskkonnanõunikku; keskkonnaohutus; keskkonnakorraldus – kokku 12 korral
jäätmespetsialiste - kokku 7 korral
agronoomi haridusega

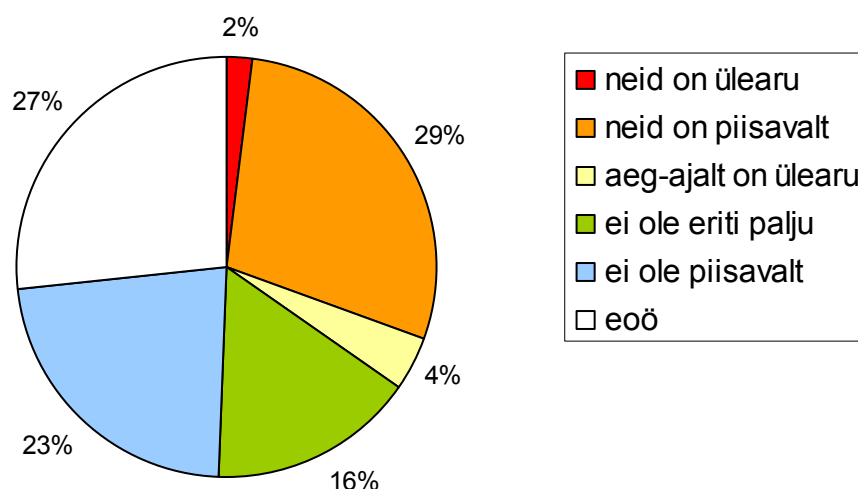
looduskaitse suunitlus – 2 korral
õhk+ vesi+ jäätmed
haljastus, heakord, maastikuarhitektuur, 3 korral
insener 2 korral
juriidilist abi-juristi-keskkonna suunitlusega, keskkonnajuristi
jäätmekäitlus, jäätmemajandus –, jäätmevarade järelvalve, jäätmevedu-käitlus,
veemajandus, veespetsialiste,
keskkond ja õhk; prügimajandus
kiirgusspetsialiste
koormustaluvuse uuringud
looduskeskuse juhataja
loodusvaht
keskkonnakaitse, haljastus, vesi, kanalisatsioon,
loodusõppe programmide juhendajad, loodusaridus
keskkonnateadus, muinsuskaitse
finantsplaneering, keskkonnakontroll, ökoprobleemid
meteoroloogiateaduste instituut - spetsiifiline ala
metsandus 4 korral
nõunikku väikese ettevõtte jaoks
roheline energia
organiseerimisega seotud spetsialist
peab jälgima, et loodus oleks puhas
planeeringu osas, keskkonnaseire järelvalve, linnametsad-pargid
planeeringud, kaevandamine, keskkonnakorraldus
planeeringud, keskkonna hindamine
projektijuht
proove võtma ja pabereid täitma
põllumajandus, juriidilise haridusega inimesi keskkonnalaselt
retkejuhid, loodusväi õpe, teabetöötaja, looduse tunnetus ja õpetus
saatespetsialiste
spetsialist 2 korral
teadurid, keskkonnakorraldus ja poliitika, atmosfäär ja õhukaitse
veemajandus, looduskaitse
vesi, kanalisatsioon, veemajandus
väliuuringud
õhu, vee jne, keskkonnakorraldus
õpetajaks, projekti- ja koolitusjuhti
üldtutvustus, näitused, loengud, keskkonnalane haridus
välisõhu spetsialiste (nende järele nõudlus suur)
jahindusspetsialiste,
kalandusspetsialiste,
maavarade spetsialiste,
spetsialistid, eksperdid, keskkonna juhtimise süsteemide juhid/haldajad. Võrguettevõtetes
on vaja elektrialaste teadmistega insenere
Inspektoreid - Kalanduse, metsanduse ja keskkonna (õhk, vesi, jäätmed) valdkondadesse.
osakonna juhatajaid (keskkonnainspeksioon).

6 Eriala lõpetanute hulk tööturul

Küsimus: kas teie arvates on keskkonna erialadel lõpetanud inimesi tööturul piisavalt?

Vastused toodud küsimusele osutusid vastandlikeks. 35% arvates on neid kas piisavalt või isegi ülearu kuid 39% arvates ei ole neid piisavalt. Selle küsimuse puhul näeme üsna suurt protsenti vastanutest, kes ei oska küsimusele vastata. Tõenäoliselt ei ole nad tegelenud keskkonnaspetsialistide otsimisega.

Keskonna erialade lõpetajad tööturul n=57

Kommentaariid antud küsimusele olid järgmised:

Neid on vähe. Viimasel konkursil, kui otsisime uusi töötajaid, oli meil vaid üks kandidaat Läänemaal. Pärnus oli 2 kandidaati, Ida-Virumaal mitte ühtegi arvestatavat kandidaati, erialase haridusega. Aga meil on tegemist ka ilmselt palgaprobleemiga – palgad on madalad. Noored lõpetajad arvavad, et kui neil on kõrgharidus käes, siis peab ka hästi palju palka saama.(riigiasutus)

Kindlasti inimesi leiab. Muidugi oleks hea, kui valik oleks suurem kuid neid võiks rohkem olla just insener-tehnilistelt aladelt. Praegu on väga populaarne keskkonna-korraldus kuid see on natuke liiga üldine.(ettevõtte)

Kohati on üleproduksioon. Keskkonnakorralduse eriala on väga üldine. Vaja oleks spetsialiseerumist rohkem. Hea oleks, kui spetsialiseerumine toimuks näiteks teisel kursusel. Praegune 3 a. õpe on väga pinnapealne.

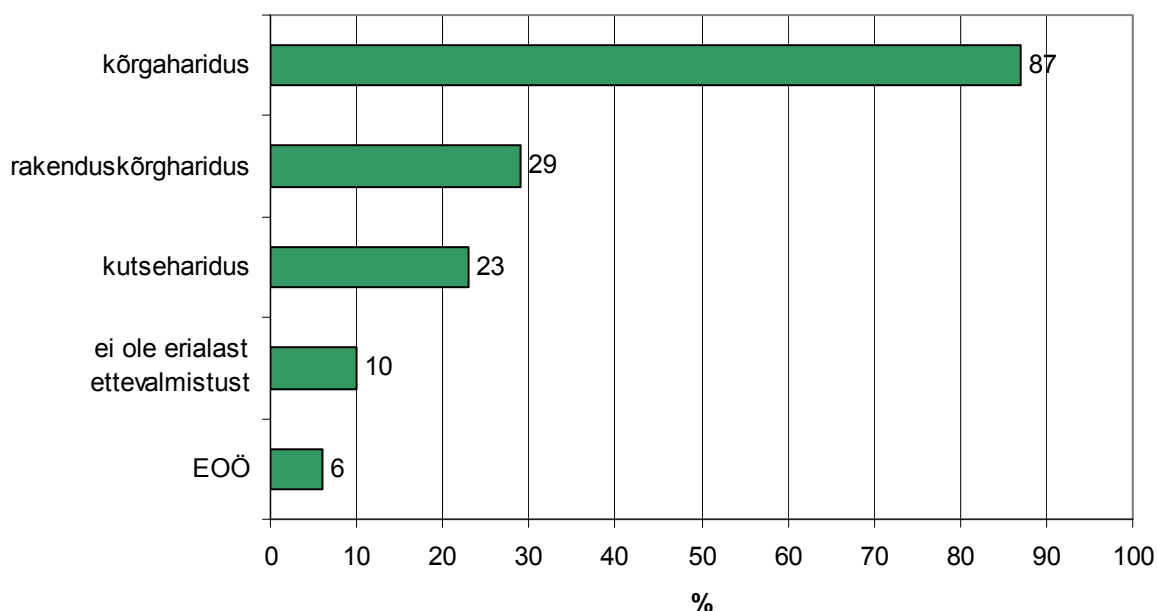
7 Praeguste spetsialistide ettevalmistus

Praeguste keskkonnaspetsialistide ettevalmistus on valdavalt erialane – vaid 10% on selliseid töötajaid, kel ei ole erialast haridust. Valdavalt töötavad sellel alal kõrgharidusega inimesed kuid olulisel kohal on ka rakenduskõrgharidusega ja kutseharidusega töötajad. Täpsem jagunemine on välja toodud alljärgnevalt:

Kõrgharidusega töötajate arv	ettevõtete/asutuste arv
1-3 spetsialisti	13
5-8 spetsialisti	3
12-19 spetsialisti	7
25 – 35 spetsialisti	4
130 spetsialisti	1

Kokku on vastanud ettevõtetes ja asutustes kõrgharidusega keskkonnaspetsialiste 529.

Spetsialistide erialane ettevalmistus n=31

Rakenduskõrgharidusega spetsialiste töötab uuritud organisatsioonides järgnevalt:

Rakenduskõrgharidusega spetsialistide arv	ettevõtete/asutuste arv
1 spetsialist	3
2 spetsialisti	1
5 spetsialisti	1
6 spetsialisti	1
9 spetsialisti	1
10 spetsialisti	2

Kokku töötab valimi ettevõtetes/asutustes 45 rakenduskõrgharidusega töötajat.

Kutsehariduse osas on jagunemine järgmine:

Kutseharidusega spetsialistide arv	ettevõtete/asutuste arv
------------------------------------	-------------------------

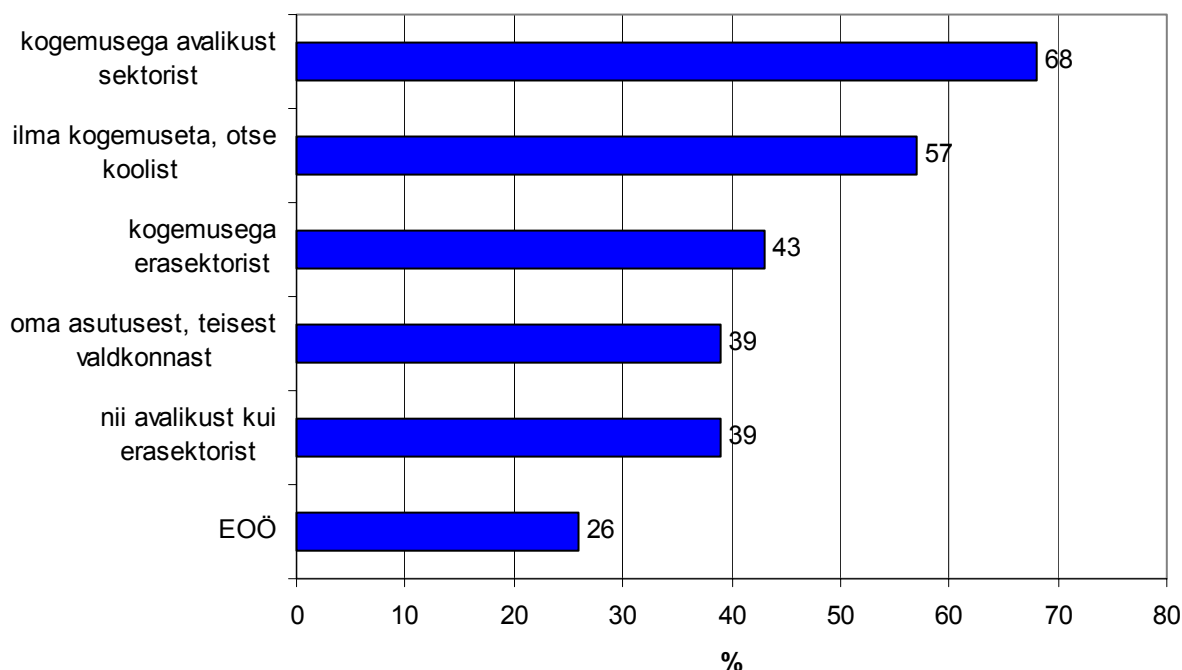
1 spetsialist	3
2 spetsialisti	1
3 spetsialisti	2
10 spetsialisti	1

Kokku töötab vastanud organisatsioonides 21 kutseharidusega töötajat.

Neilt, kellel ei tööta erialase ettevalmistusega inimesed, küsisime selle põhjendust. Üks vastaja põhjendas - *saadame ümberõppele, võtsime uue spetsialisti.*

8 Praeguste spetsialistide töökogemus

Keskkonnaspetsialistide töökogemus n=31

Praegu keskkonnaerialadel töötavad inimesed on enamasti kas avaliku sektori töökogemusega või siis on tulnud tööle otse koolist. Samuti on olulisel kohal oma asutuse töökogemus – inimene on alustanud tööd keskkonnaspetsialisti kohal, olles varem töötanud samas ettevõttes/asutuses, kuid teisel alal.

Positiivne on otse koolist tulnud spetsialistide suur osakaal töötavate spetsialistide seas – see näitab, et antud valdkonnas on võimalik asuda tööle ka otse koolipingist.

Praeguste spetsialistide arvuline jagunemine vastavalt töökogemusele:

Ilma töökogemusega, asus tööle otse koolist – 66 inimest
 Kogemusega avalikust sektorist – 88 inimest

Kogemusega erasektorist – 57 inimest

Kogemusega nii era kui avalikust sektorist – 73

Kogemusega oma asutusest teisest valdkonnast - 59

Suuremate asutuste puhul oli vastajatel raske arvuliselt välja tuua kõigi töötajate töökogemust, mistõttu nendekohane info on puudulik.

Pikemad kommentaarid toodud teemale olid järgnevad:

Meil on inimestel valdavalt avaliku sektori kogemus. Ja võtame tööle ka inimesi otse koolist (on olnud väga tublid). Viimasel ajal on koolist tulnud palju naisterahvaid, võiks olla ka mehi (riigiasutus).

Meil töötavad erineva töökogemusega inimesed - nii erasektorist kui ka neid, kes otse koolist tulnud. Üks inimene tuli hiljuti isegi teisest riigist (peale lõpetamist). Selle ala inimeste ringkond on väike. Näiteks on meil Eesti Keskkonnajuhtide Assotsiatsioon, kus vahetatakse informatsiooni, ka inimeste osas. Peab ütlema, et valdavalt otsitakse ettevõttesse ikkagi kogemusega inimesi, kusjuures see kogemus võib olla nii era- kui avaliku sektori oma. Kuid aeg-ajalt võtame inimesi tööle ka otse koolist (tänapäeval on praktiliselt kõigil inimestel juba mingi töökogemus ka õpingute kõrval). Valdavalt on ikka töökogemusega inimesed meil praegu, sest eelistame ettevõtlikke inimesi. Neid, kes on midagi juba teinud. (eraettevõtte)

Meie töötajaskond jaguneb selles suhtes ligikaudu pooleks: 1. 95% viimasel ajal tulnutest on meile tööle tulnud otse koolist. Osadel on küll mõningane töökogemus, kasvõi teisest valdkonnast (siinjuures on hea, kui inimesel on mingi kogemus, kasvõi jäätisemüümise kogemus. Igasugune töökogemus tuleb kindlasti kasuks).

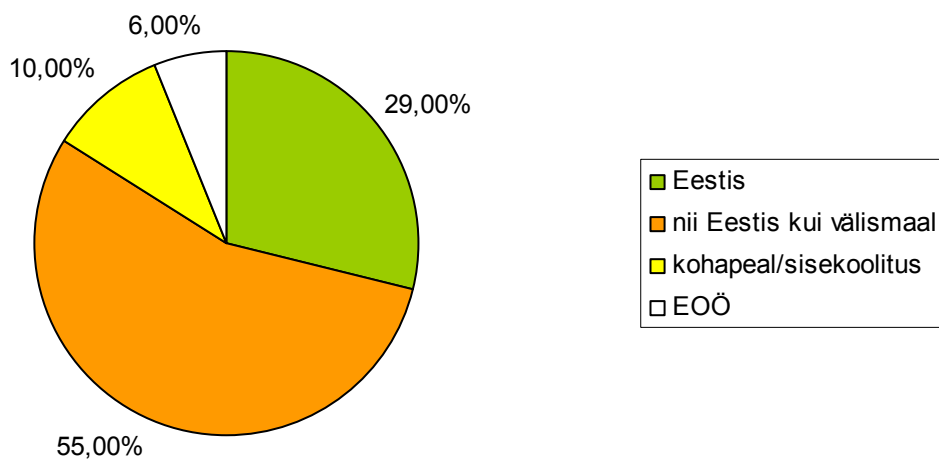
2. Pooled on meil ligi 10 a. töötanud inimesed, kogemusega avalikust sektorist, tegelikult isegi valdav osa inimestest.

Probleemiks on see, et meie töötajad liiguvad kõrgema palga pärast erasektorisse. Saavad siin hea töökogemuse ja on seejärel nõutud inimesed erasektoris. Ettevõtted ju vajavad keskkonnaspetsialiste (riigiasutus).

9 Täiendkoolitus

Praegu ettevõtetes ja asutustes töötavate spetsialistide täiendkoolituse süsteem on hästi paika pandud – üle poole inimestest on saanud koolitust nii Eestis kui välismaal. Vaid 10% on selliseid spetsialiste, kes ei ole saanud täiendkoolitust väljaspool oma asutust või ettevõtet.

Spetsialistide täiendkoolitus n=31

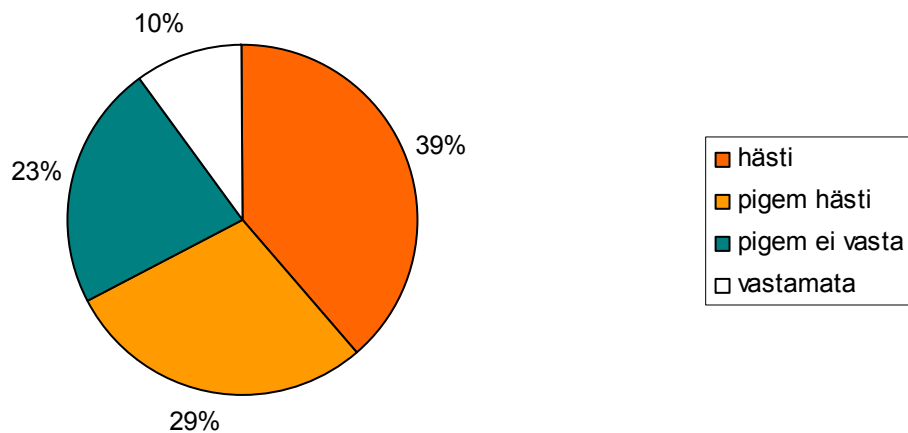

10 Hinnang eriala lõpetanute kvalifikatsioonile

Küsimus – kuidas vastavad keskkonnaeriala lõpetanud töötaja teadmised ja oskused teie vajadustele?

Näeme, et 68% vastanute hinnangul vastab lõpetajate kvalifikatsioon tööandjate vajadustele, sh. 39% arvates vastab see hästi. Alla neljandiku on vastajaid, kelle arvates selles osas on puudujääke. Selgub, et avaliku sektori asutustes on rahulolu lõpetajate teadmistega keskmisest kõrgem – neist on rahul 73%. Erasektori hinnangut ei ole mõtet eraldi analüüsida, kuna vastajaid on selleks liiga vähe.

Kuivõrd vastavad keskkonnaeriala lõpetanute teadmised teie vajadustele? n=31

Vastajatel paluti võimalusel välja tuua ka puudujääke lõpetajate ettevalmistuses. Kõige enam toodi vastustes välja praktika vähesust või selle puudumist. Lisaks töid vastajad välja mõningaid puudusi nii õppekavade juures kui ka lõpetajate oskuste/harjumuste osas.

Kõik nimetatud vastused on välja toodud alljärgnevalt.

ettevalmistus, teadmised nõrgad

liiga spetsiifiline suund

nõuded halvad veel

praktika teine kui teooria

puuduvad elementaarsed praktilised teadmised

ei ole saanud praktilist tööd, millest jääb vajaka. Puudu elementaarsest haldusmenetlusest, seadusandluse osa puudulik

ei tea täpselt seda, mida teha tuleb, ei ole valmis veel üksi töötama

haljastusspetsialistide osas (parkides, metsanduse) pole õpet

inglise keele valdamine

juriidika, geoinfosüsteem, isiksuseomadused (kohusetunne, vastutus, eetika), iseseisva töö harjumus

liialt seotud vanade õppekavadega, ei käi ajaga kaasas, praktika jäetud õpilase enda mureks, mis pole õige

metsandussuunitlusega spetsialiste ei ole

praktika kehv, menetluspool ja halduskogemus halb

praktikakogemused puuduvad ning tundide arv väga väike, koolitus võiks olla 4 aastat,

ülikoolid võiks teha teenistusõppelepingud, seostada Eesti keskkonnaga ala

praktiline pool napp, praktiline töökogemus vajalik, praktilised teadmised puuduvad

seoses seadusandlusega jälgida uusi nõudeid, õppekava arvestaks seda

silmaringi laiendada praktikas-praktika osa jäetakse välja, rohkem geoloogilist haridust

spetsiaalne tegevusala puudub

Praktilisest teadmistest on puudus. Näiteks võib öelda, et praegu on Luua metsainspektorid parema ettevalmistusega kui Maaülikooli omad, neil on rohkem praktikat. Samas on edasise karjääri jaoks vaja neil just kõrgharidust.

Siin tuleb esile rakendusliku ja akadeemilise hariduse vahe. Akadeemilised inimesed võiksid olla ka metsatööriistu käes hoidnud. Türi kolledžiga võib praegu rahul olla. Aga kõrgharidusega ei ole hetkel praktika poolega eriti rahul.

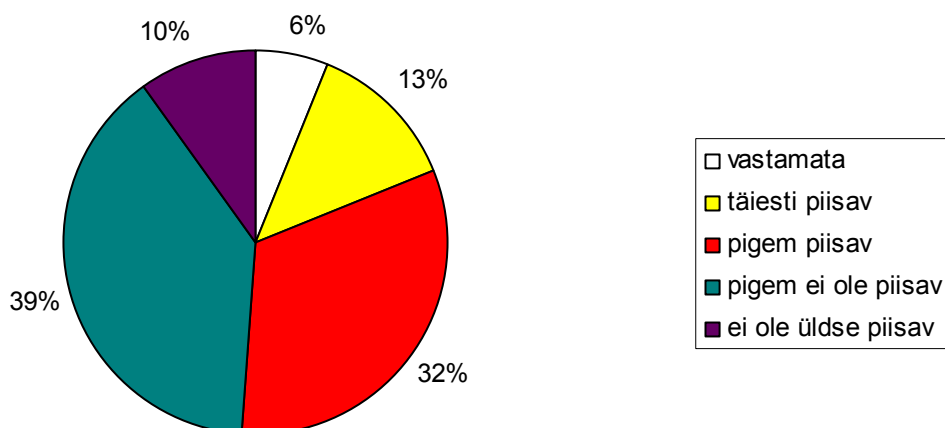
Praktiline kogemus on see, millest jääb puudu. Näiteks keskkonnakorraldajad, pole nähtud prügimäge, veepuhastussüsteeme või tööstusettevõtet. Praegu on väga palju paberites ja raamatus tuhnimist. Kui siis tulla töökohale, võib olla selline ootamatuse moment. Oluline oleks reaalse pildi saamine. Näiteks oleks väga olulised õppekülaskäigud või ka suvise praktika käigus külastada ettevõtteid.

11 Hinnang lõpetajate praktikakogemusele

Küsimus – kas keskkonnaspetsialistide koolis läbitud praktikakogemus on teie arvates piisav?

Praktikakogemust peab ebapiisavaks 49% vastanutest ja piisavaks 45%. Vaadates eraldi avaliku sektori tulemusi, näeme ka neis veidi sagedamini rahulolematust – 50% peab praktikakogemust ebapiisavaks ja 47% piisavaks.

Hinnang koolis läbitud praktikakogemusele n=31

Kommentaariid:

Praktikakogemus sõltub suuresti ettevõttest, kus ta on käinud. Praktika võib ju olla kas formaalne või siis asjalik. Praktika eesmärk on, et inimesel tekiks süvendatud huvi teatud ainete vastu. Teiseks sõltub praktikakogemus ka inimese enda soovist, kas ta on piisavalt huvitatud. Praktika on muidugi CV-s oluline (ettevõtte).

Ei ole piisav. Kaks nädalat pole piisav, kuu aega oleks parem, selle ajaga jõuaks ka midagi õppida (riigiasutus).

Edasi küsisime vastajatelt, kas nad ise võtavad oma asutusse/ettevõttesse praktikante.

Vastustest selgub, et pidevalt võetakse praktikante tööle vaid kolmandikus ettevõtetest/asutustest. Siiski on küllalt suur osa ka organisatsioonidel, kus praktikantide võtmine pole küll pidev, kuid seda siiski tehakse (39%). Avalikus sektoris on praktikantide võtmine oodatult sagedasem kui erasektoris – 77% avaliku sektori asutustest võimaldab praktikantidele tööd oma asutuses.

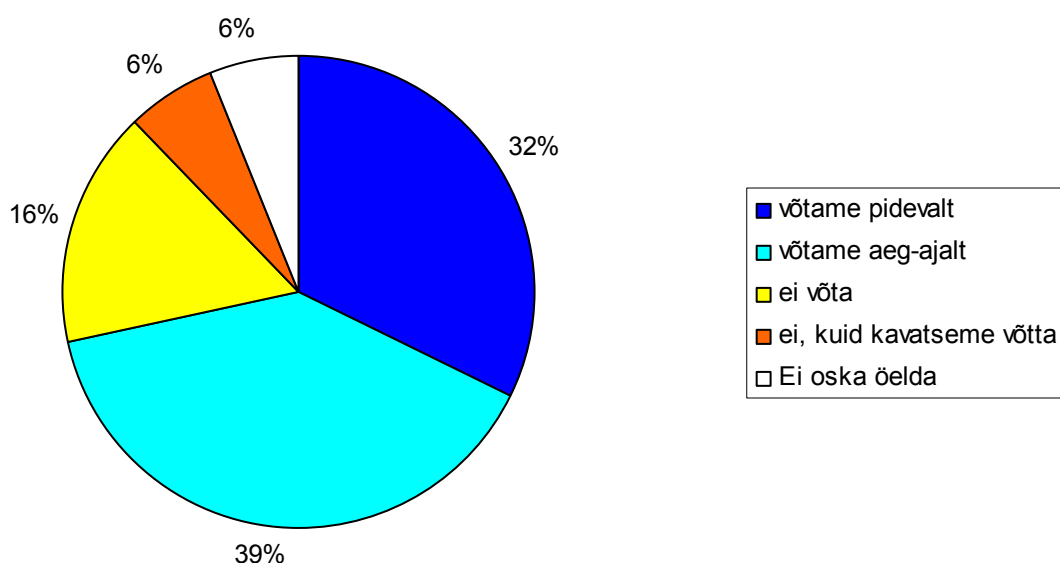
Neilt, kes praktikante ei võta, küsisime ka selgitust sellele. Vastuseks toodi välja järgnevat - *Ei ole vastavat juhendaja, Ei ole saadetud (praktikante).*

Kommentaariid teemale:

Viimasel ajal küll pole eriti aega praktikantidega tegeleda... Töökoormus on meil tõusnud. Töö praktikantidega pole meil just süsteemne. Praegu on töö praktikantidega ka stimuleerimata. Hea oleks, kui selle eest oleks siiski lisatasu. Praktikant võiks siis ka edaspidi tööle jääda avalikku sektorisse (riigiasutus).

Jah, võtame praktikante. Aga vahel pole meil neid kohe võimalik rakendada. Üldiselt ikka võtame inimesi praktikale, ka tütarettvõtetesse. Jällegi – kõik sõltub inimesest endast (ettevõtte).

Kas te võtate praktikante? n=31

12 Kommentaarid

Süvaintervjuude vastajad lisasid uuringu teemadele ka pikemaid kommentaare. Toome need siinkohal välja.

Siiski valitseb praktilise kogemuse puudus. Puudus on ka seadusandluse poole tundmisest (ei teata, mis on rikkumised jne.) Näiteks Räpina ja Türi koolide lõpetanutel. Keskkonnakorralduse erialal seadusi üldse ei puudutata. Sisekaitse akadeemia võiks siinjuures abiks olla. Näiteks oleks hea, kui keskkonna inimesed saaksid aasta menetlusalast väljaõpet. Praegu on inimestel päris raske tööle asuda, sest nad ei tea sellest poolest midagi. Praegu saadame oma lõpetajaid Paikuse politseikooli teadmisi saama. Ka ettevõttes on vaja spetsialistil ju teada, mis on see rikkumine (asutus).

Õppekavades on oluline, et oleks tugev fundamentaalharidus – bioloogia, geograafia, insenertehniline, soojustehnika. + palju erinevaid aineid, lai silmaring. Oluline on õpilastes loovust mitte tappa. Oluline on huvi ja algatusvõime (ettevõtte).

Ministeerium peaks spetsialistide vajadused prognoosima. Võiks näiteks toetada rahaliselt parimaid diplomitöid, mis on praktilise väljundiga. Praegune roheline mõtlemine, mis kõikjal levib, jõuab ka kohati äärmustesse, kõike püütakse hoida ja kaitsta. Sellega aga võib kergesti liiale minna. Näiteks kui kobraste arvukus on üle kasvanud, siis sellega kaasnevad jälle metsakahjustused. Igasugustes keelamistes tuleb näha tervikpilti. Osaliselt ka loodusharidus viib ühiskonda valedetele jälgedele. Ühelt poolt on väga jäik kaitse ja teiselt poolt jäik surve. Sellega ei soodusta säästvat arengut. Vaja on, et looduskaitse ei muutuks ökoterrorismiks. Mõistlikkus on tähtis.

Tähtsad on üliõpilaste süvateadmised. Praegu on väga levinud pinnapealsus ja tahetakse projektipõhiselt teha asju. Ka Euroopas. See aga ei lase süveneda probleemidesse. Head akadeemilisust on samuti vähevõitu.

Ministeeriumi poolt võiks toetada magistrante ja doktorante. Teemad võiksid olla elulähedased, mis annaksid praktilist kasu. Hetkel on näha, et teadus ja praktika ei taha kokku saada. Parimatele lõpetajatele võiks luua preemiafonde vajalikele suundadele. Et suunata vajalikke alasid, mida on vaja arendada.

Palkade osa hakkab ka nüüd juba tasapisi paranema. Ametnikud ei tohi olla „ odavad“ ja halva kvalifikatsiooniga.

Üldiselt aga on noored tublid.